समुद्रं पश्चिमं गत्वा सरस्वत्यब्धिसङ्गमं। आराधयतु देवेशं ततः कान्तिमवाप्स्यति। १०५०
सरस्वतीन्ततः सोमः स जगामर्षिशासनात्। प्रभासं प्रथमं तीर्थं सरस्वत्या जगाम ह।
अमावास्यां महातेजास्तत्रोन्मज्जन्महाद्युतिः। लोकान् प्रभासयामास शीतांशुत्वमवाप च।
देवास्तु सर्व्वे राजेन्द्र प्रभासं प्राप्य पुष्कलं। सोमेन सहिता भूत्वा दक्षस्य प्रमुखेऽभवन्।
ततः प्रजापतिः सर्व्वा विससर्ज्जाथ देवताः। सोमञ्च भगवान् प्रीतो भूयो वचनमब्रवीत्।
माऽवमंस्थास्त्रियः पुत्र मा च विप्रान् कदाचन। गच्छ युक्तः सदा भूत्वा कुरु वै शासनं मम। १०५५
स विसृष्टो महाराज जगामाथ स्वमालयं। प्रजाश्च मुदिता भूत्वा पुनस्तस्युर्यथा पुरा।
एवन्ते सर्व्वमाख्यातं यथा शप्तो निशाकरः। प्रभासञ्च यथा तीर्थं तीर्थानां प्रवरं ह्यभूत्।
अमावास्यां महाराज नित्यशः शशलक्षणः। स्नात्वा ह्याप्यायते श्रीमान् प्रभासे तीर्थसत्तमे।
अतश्चैनं प्रजानन्ति प्रभासमिति भूमिप। प्रभां हि परमां लेभे तस्मिन्नुन्मज्ज्य चन्द्रमाः।
ततस्तु चमसोद्भेदमच्युतस्वगमद्बली। चमसोद्भेद इत्येवं यं जनाः कथयन्त्युत। १०६०
तत्र दत्त्वा च दानानि विशिष्टानि हलायुधः। उषित्वा रजनीमेकां स्नात्वा च विधिवत्तदा।
उदपानमयागच्छत्त्वरावान् केशवाग्रजः। आद्यं स्वस्त्ययनञ्चैव यत्रावाप्य महत् फलं।
स्निग्धत्वादोषधीनाञ्च भूमेश्च जनमेजय। जानन्ति सिद्धा राजेन्द्र नष्टामपि सरस्वतीं।
इति श्रीमहाभारते शल्यपर्व्वणि गदायुद्धपर्व्वणि बलदेवतीर्थयात्रायां चन्द्रशापोपाख्याने षट्त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३६ ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तस्मान्नदीगतश्चापि ह्युदपानं यशस्विनः। त्रितस्य च महाराज जगामाथ हलायुधः।
तत्र दत्त्वा बहुद्रव्यं पूजयित्वा तथा द्विजान्। उपस्पृश्य च तत्रैव प्रहृष्टो मुषलायुधः। १०६५
तत्र धर्म्मपरो ह्यासीत् त्रितः स सुमहातपाः। कूपे च वसता तेन सोमः पीतो महात्मना।
तत्र चैनं समुत्सृज्य भ्रातरौ जग्मतुर्गृहान्। ततस्तौ वै शशापाथ त्रितो ब्राह्मणसत्तमः।
॥ जनमेजय उवाच ॥ उदपानं कथं ब्रह्मन् कथञ्च सुमहातपाः। पतितः किञ्च सन्यक्तो भ्रातृभ्यां द्विजसत्तम।
कूपे कथञ्च हित्वैनं भ्रातरौ जग्मतुर्गृहान्। कथञ्च याजयामास पैपा सोमञ्च वै कथं।
एतदाचक्ष्व मे ब्रह्मन् श्रोतव्यं यदि मन्यसे। १०७०
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ आसन् पूर्व्वयुगे राजन् मुनयो भ्रातरस्त्रयः। एकतश्च द्वितश्चैव त्रितश्चादित्यसन्निभाः।
सर्व्वे प्रजापतिसमाः प्रजावन्तस्तथैव च। ब्रह्मलोकजितः सर्व्वे तपसा ब्रह्मवादिनः।
तेषाञ्च तपसा प्रीतो नियमेन दमेन च। अभवद्गौतमो नित्यं पिता धर्म्मरतः सदा।
स तु दीर्घेण कालेन तेषां प्रीतिमवाप्य च। जगाम भगवान् स्थानमनुरूपमिवात्मनः।
राजानस्तस्य ये ह्यासन् याज्या राजन् महात्मनः। ते सर्व्वे स्वर्गते तस्मिंस्तस्य पुत्रानपूजयन्। १०७५
तेषान्तु कर्म्मणा राजंस्तथा चाध्ययनेन च। त्रितः स श्रेष्ठतां प्राप यथैवास्य पिता तथा।
तथा सर्व्वे महाभागा मुनयः पुण्यलक्षणाः। अपूजयन्महाभागं यथाऽस्य पितरं पुरा।
कदाचिद्धि ततो राजन् भ्रातरावेकतद्वितौ। यज्ञार्थे चक्रतुश्चिन्तां तथा वित्तार्थमेव च।